

soite

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Keski-Pohjanmaan alueellisen hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2023

TKIO ja osallisuus vastuualue

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Sisällys

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti	3
Vuosiraportin tietolähteet	3
HYTE-kerroin	4
Kansallinen terveysindeksi	5
Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet hyvinvointialueen strategian toteuttamisessa 2023-2025	6
Keski-Pohjanmaan alueellisen hyvinvointisuunnitelman painopisteet ja tavoitteet	7
Painopiste 1. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen	7
Tiedolla johtamisen rakenne lasten ja nuorten hyvinvointityöhön	8
Indikaattorinostoja	9
Toimenpiteiden toteutuminen	11
Painopiste 2. Mielen terveyden edistäminen ja riippuvuushaittojen ehkäisy	13
Indikaattorinostoja	13
Toimenpiteiden toteutuminen	16
Painopiste 3. Terveellisten elintapojen edistäminen	17
Indikaattorinostot	17
Toimenpiteiden toteutuminen	20
Painopiste 4. Arjen turvallisuuden edistäminen	21
Indikaattorinostot	21
Toimenpiteiden toteutuminen	23
Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen	25
Toimenpiteiden toteutuminen	25
Osallisuuden edistäminen	27
Toimenpiteiden toteutuminen	27
Arjen tuki ja apu sekä järjestyhteistyön kehittäminen	29
Toimenpiteiden toteutuminen	29
Hyvinvointisuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat	32
Liitteet	32
Lähteet	32

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on hyvinvointialueiden ja kuntien perustehtävä.

Hyvinvointialueen on raportoitava asukkaidensa hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä aluevaltuustolle vuosittain. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä hyvinvointialueella säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaissa 7 §:ssä.

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti tiivistää Keski-Pohjanmaalaisten hyvinvoinnin tilan vuonna 2023. Raportissa arvioidaan Keski-Pohjanmaan alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2023-2025 asetettujen tavoitteiden toteutumista vuonna 2023 etenkin hyvinvointialueen toimenpiteiden osalta. Vuosiraportissa toimenpiteiden jaottelu on tehty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteiden mukaisesti. Lisäksi suunnitelmassa otetaan huomioon hyvinvointialueen strategian toteutuminen hyvinvointisuunnitelman toimenpiteillä. Hyvinvointialueen valtuustokaudelle valmisteltu alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma hyväksyttiin hyvinvointialueen valtuustossa toukokuussa 2023.

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportin valmistelee Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen hyvinvointi- ja tulevaisuuslautakunta, TKIO ja osallisuus vastuualue ja hyvinvointialueen HYTE-työryhmä.

Vuosiraporttiin saadaan evästyksiä hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimiltä.

Vuosiraportin tietolähteet

Vuosiraportissa tehdään nostoja alueellisessa hyvinvointikertomuksessa 2022 määritetyistä indikaattoreista. Alueellisessa hyvinvointikertomuksessa hyödynnettiin alueellisten hyvinvointikertomusten vähimmäistietosisältöä, joka on jatkossa velvoittava. Indikaattoreita yhdistetään vuosiraportissa hyvinvointisuunnitelman painopisteisiin. Vuosiraportin keskeisimmät hyvinvointitiedon tietolähteet ovat kouluterveyskysely 2023, Terve Suomi 2022 sekä tilastokeskuksen tilastot. Vuosiraportin liitteenä on indikaattorikoontina alueellisen laajan hyvinvointikertomuksen indikaattorit vuonna 2023 koonti.

HYTE-kerroin

Hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien valtionrahoituksen perusteeksi otetaan käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin eli HYTE-kerroin. Vuoden 2023 alusta HYTE-kertoimen mukainen summa jaettiin hyvinvointialueille asukasluvun mukaan. Toimintaa ja tuloksia väestötasolla kuvaavat indikaattorit huomioidaan ensimmäisen kerran vuoden 2026 rahoituksen jaossa. HYTE-kertoimen tarkoituksena on kannustaa ja tukea hyvinvointialueita toteuttamaan monipuolisia ja suunnitelmallisia toimia, jotka kohdistuisivat erityisesti kansansairauksien ehkäisyyn, ikääntyvän väestön toimintakyvyn edistämiseen ja tapaturmien vähentämiseen, syrjäytymisen ehkäisyyn sekä sosiaalisen hyvinvoinnin ja työllistymisen edistämiseen.ⁱ

HYTE-kertoimen suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: toimintaa ja voimavaroja kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Jaettu summa ei ole korvamerkittyä, vaan yleiskatteellista eli se sisältyy hyvinvointialueen saamaan valtion rahoitukseen. Hyvinvointialue voi käyttää saamansa summan valtion rahoituksen perusteissa osoitettujen tehtävien hoitamiseksi.ⁱ

HYTE-kertoimen suuruus kaikille hyvinvointialueille on 42 euroa/ asukas vuoden 2023 tilaston perusteella. Mikäli summa tulisi indikaattoritiedon perusteella, Keski-Pohjanmaan HYTE-kerroin olisi 59 (0-100) ja siten hyvinvointialueista toisista suurin Etelä-Savon hyvinvointialueen kanssa vuoden 2023 tilaston perusteella. Prosessi-indikaattorien osuus olisi 51 (0-100) ja tulosindikaattoreiden 67 (0-100).ⁱⁱ

Kuvio 1. Hyvinvointialueen HYTE-kerroin (STM ja THL)

Kansallinen terveysindeksi

Kansallisen terveysindeksin tietokokonaisuus kattaa useita indikaattoreita väestön sairastavuudesta ja työkyvyttömyydestä. Terveysindeksi on korvannut aiemman sairastavuusindeksin.

Terveysindeksiluvut kuvaavat väestön terveyttä ja työkykyä suhteessa koko maan tasoon. Koko maan taso saa indeksiluvun 100. Mitä suurempi indeksin arvo on, sitä suurempaa sairastavuus tai työkyvyttömyys on.

Keski-Pohjanmaan ikävakioitu sairastavuusindeksi on 103,4 joka on lähellä koko maan keskimääräistä tasoa. Korkeimmat indeksiluvut ovat sepelvaltimotauti – indeksi, joka on 127,8 sekä muistisairausindeksi, joka on 120,0. Työkyvyttömyysindeksi on Keski-Pohjanmaalla 115,9, mikä on maan yhdeksänneksi korkein. Sairauspäivärahaosaindeksi on 130,9 ja koko maan korkein.ⁱⁱⁱ

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet hyvinvointialueen strategian toteuttamisessa 2023-2025

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen palvelustrategiaan nostettiin strategisista tavoitteista painopisteitä, joista osa painottuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ. Strategiseen tavoitteeseen vahvat peruspalvelut ja päivystävä keskussairaala alueella nostettiin yhtenä painopisteinä ennaltaehkäisevien, jalkautuvien ja matalan kynnyksen palveluiden lisääminen monitoimijayhteistyöllä. Yhteistyöllä hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta Keski-Pohjanmaalla tavoitteeseen hyvinvointialue nosti yhdeksi painopistealueeksi toiminnan kehittämiseen asiakasosallisuuden laajan hyödyntämisen ja järjestöjen, kuntien, alueen yritysten ja kolmannen sektorin palveluiden hyödyntämisen laajemmin sekä monipuolisen yhteistyön toteuttamisen myös muiden hyvinvointialueiden kanssa. Ennakoivat, yhdenvertaiset ja sujuvat palveluketjut ihmisen arjen tukena arjessa tavoitteeseen hyvinvointialue nosti yhdeksi painopistealueeksi, että ennakoivia, keveitä ja digitaalisia palveluita lisätään ja niitä on laajasti käytössä.

Vuosiraportin toimenpidetaulukkoihin on merkitty toimenpiteiden kohdalle strategian tavoite ja painopiste seuraavasti:

- 1) Vahvat peruspalvelut ja päivystävä keskussairaala alueella: ennaltaehkäiseviä, jalkautuvia ja matalan kynnyksen palveluita on lisätty monitoimijayhteistyössä
- 2) Yhteistyöllä hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta: Järjestöjen, kuntien, alueen yritysten ja kolmannen sektorin palveluita hyödynnetään laajemmin ja yhteistyö on monipuolista myös muiden hyvinvointialueiden kanssa
- 3) Yhteistyöllä hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta: Toiminnan kehittämisessä hyödynnetään laajasti asiakasosallisuutta
- 4) Ennakoivat, yhdenvertaiset ja sujuvat palveluketjut ihmisen tukena arjessa: Ennakoivia, kevyitä ja digitaalisia palveluita on lisätty ja laajasti käytössä

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Keski-Pohjanmaan alueellisen hyvinvointisuunnitelman painopisteet ja tavoitteet

Keski-Pohjanmaan alueellisen hyvinvointisuunnitelman painopisteet ovat:

1. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen
 - Yksinäisyys ja kiusaaminen
 - Osallisuus kasvuyhteisöissä ja palveluissa
 - Lapsiperheiden ja vanhemmuuden tuki
2. Mielenterveyden edistäminen ja riippuvuushaittojen ehkäisy
3. Terveellisten elintapojen edistäminen
4. Arjen turvallisuuden edistäminen

Lisäksi alueelliseen hyvinvointisuunnitelmaan sisältyy toimenpiteet, jotka kohdistuvat hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseen, osallisuuden edistämiseen, arjen tukeen ja apuun sekä järjestöyhteistyön kehittämiseen.

Painopiste 1. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen

Hyvä arki kasvuun- yhdessä Keski-Pohjanmaan kuntien ja Kruunupyyn kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2020-2024 kärjet ovat yksinäisyyden ja kiusaamisen vähentäminen, osallisuuden edistäminen kasvuyhteisöissä ja palveluissa sekä lapsiperheiden ja vanhemmuuden tuki. Näiden ja muiden tietojen pohjalta suunnitelmaan nostettiin kolme alueellista kokonaisuutta ja niille tavoitteet, joiden päämääränä on kaventaa lasten ja nuorten hyvinvointieroja:

- Lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä vanhemmuuden tuen lisääminen
 - Lasten ja nuorten psyykkisen pahoinvoinnin ja syrjäytymisen ennaltaehkäisyn tehostaminen
 - Ennaltaehkäisevän päihdetyön kehittäminen (oma erillinen suunnitelma)
 - Vanhemmuuden tuen ja avun lisääminen
 - Erityislasten ja – nuorten huomiointi
 - Sosiaalisen median vaikutuksien ja positiivisten käyttötapojen tunnistaminen lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

- Toimijoiden yhteistoiminnallisuuden edistäminen ja palveluiden turvaaminen
 - Yhteistoiminnallisuuden lisääminen
 - Lastensuojelun ja peruspalveluiden yhteistyön lisääminen
 - Resurssivajeen korjaaminen ja palveluiden kattavuuden turvaaminen
- Alueellisen hyvinvointityön koordinoinnin ja tiedolla johtamisen edistäminen
 - Alueellisen lasten ja nuorten hyvinvointityön koordinoinnin ja tietopohjan toteuttaminen

Tiedolla johtamisen rakenne lasten ja nuorten hyvinvointityöhön

Keski-Pohjanmaan alueella toimiva LAPE (lapsi- ja perhepalveluiden) yhteistyöryhmä on edistänyt alueellisen hyvinvointityön koordinoinnin ja tiedolla johtamisen edistämisen toimenpidekokonaisuutta Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö Itla:n tuella. LAPE yhteistyöryhmä päätti vuoden 2022 lopun kokouksessa lasten ja nuorten hyvinvointitiedon hyödyntämisen vuosikellon laatimisesta ja käyttöönotosta. Kevään 2023 aikana vuosikello koottiin ja pilotoitiin. Vuosikellossa oleellista on tiedon kerääminen ja sen hyödyntäminen tiedolla johtamisen prosessin kautta. ^{iv}

Hyvinvointialue ja kunnat Keski-Pohjanmaan alueella ovat sitoutuneet yhteisövaikuttavuusviitekehityksen mukaiseen lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluiden kehittämiseen. Tiedolla johtamisessa lasten ja nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnista kertovien indikaattoreiden seuraaminen ovat oleellinen osa yhteisövaikuttavuustyötä. Tiedolla johtamisen prosessi käynnistyy havainnoista ja indikaattoritiedosta. Indikaattoreina toimivat Itlan osana lapsistrategian toimenpiteenä tuotettu ehdotus kansallisesti seurattavista lasten ja nuorten hyvinvoinnin indikaattoreista. Havainnoista ja indikaattoreista tunnistetaan ilmiö ja sen pohjalta tehdään aloitteet ja toimenpiteet keskeisten toimijoiden kanssa. Keväällä 2023 työpajoissa käsiteltyjen tietojen pohjalta LAPE yhteistyöryhmä valitsi ilmiöksi lasten ja nuorten arjen ja palveluiden toimivuuden. Yhteistyöryhmä tunnisti, että lapsen tai nuoren arjen kehitysympäristöjen sekä palveluiden toimimattomuus näkyy usein koulupoissaoloina ja tilanteiden vaikeutuessa uhkakuvina on kouluakäymättömyys, syrjäytymisriski sekä kasvava korjaavien palveluiden tarve. ^{iv}

Indikaattorinostoja

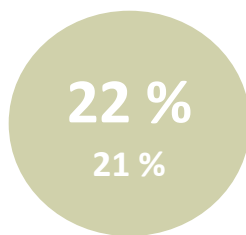
Kuvio 2. Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus Keski-Pohjanmaalla ja koko maassa (Kouluterveyskysely 2023) sekä Keski-Pohjanmaalla vuosina 2017-2023

**Perusopetuksen
8.- ja 9.- luokka**

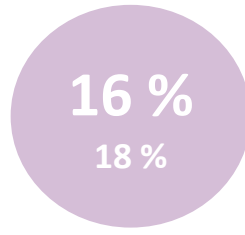
Pojat 9 % tytöt 31 %

**Lukion
1. ja 2.vuosi**

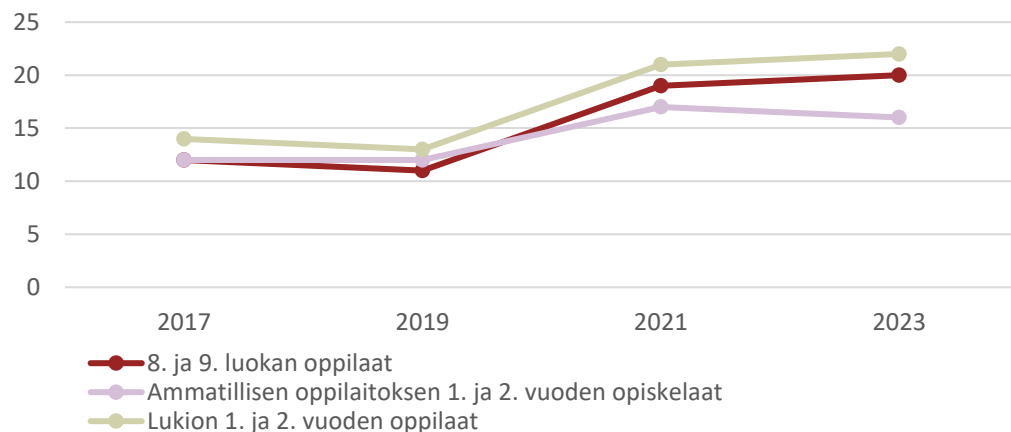

Pojat 9 % tytöt 30 %

**Ammattioppilaitosten
1. ja 2. vuosi**

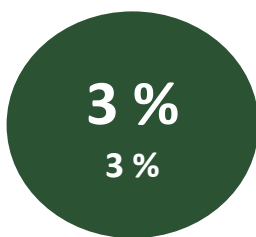

Pojat 7 % tytöt 31 %

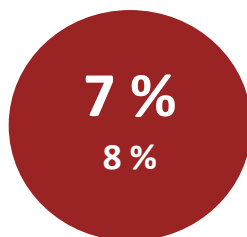
Kuvio 3. Keskusteluvaiveuksia vanhempien kanssa Keski-Pohjanmaalla ja koko maassa (Kouluterveyskysely 2023) ja Keski-Pohjanmaalla vuosina 2017-2023

**Perusopetuksen
4.- ja 5.-luokka**

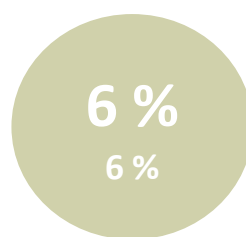
Pojat 2 % tytöt 4 %

**Perusopetuksen
8.- ja 9.- luokka**

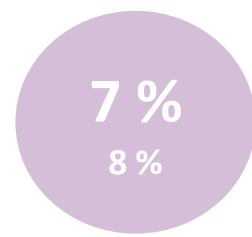
Pojat 4 % tytöt 11 %

**Lukion
1. ja 2.vuosi**

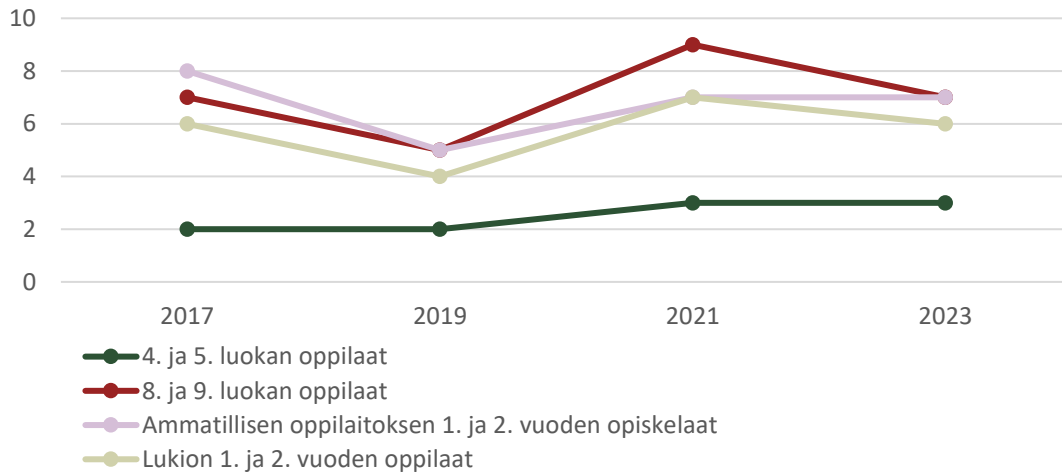

Pojat 3 % tytöt 9 %

**Ammattioppilaitosten
1. ja 2. vuosi**

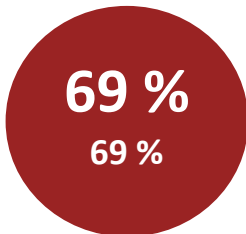

Pojat 5 % tytöt 11 %

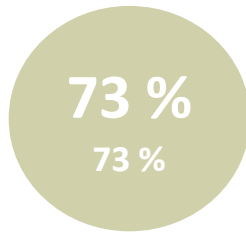
Kuvio 4. Kokee saavansa apua silloin, kun sitä todella tarvitsee Keski-Pohjanmaalla ja koko maassa (Kouluterveyskysely 2023) ja Keski-Pohjanmaalla vuosina 2019-2023

Perusopetuksen 8.- ja 9.- luokka

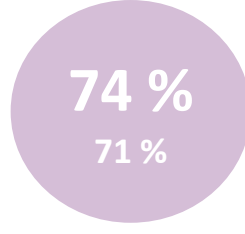
Pojat 80 % tytöt 60 %

Lukion 1. ja 2.vuosi

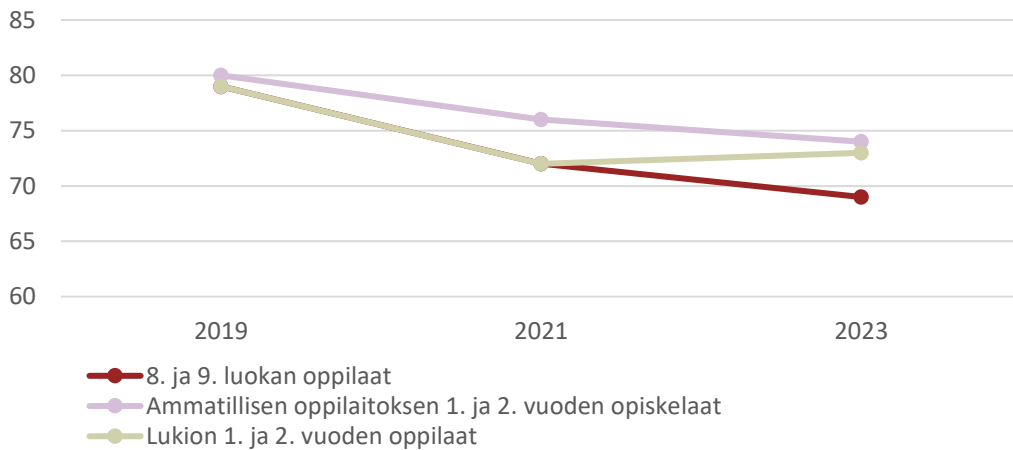

Pojat 82 % tytöt 68 %

Ammattioppilaitosten 1. ja 2. vuosi

Pojat 81 % tytöt 62 %

Toimenpiteiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen	Tilanne
Lasten ja nuorten psyykkisen pahoinvoinnin ja syrjäytymisen ennaltaehkäisy tehostuu	<ul style="list-style-type: none"> • Psykkaritoiminnan vakiinnuttaminen (1^a) • Psykososiaalisten menetelmien koulutus ja juurruttaminen (1) • Psykososiaalisten ongelmien ensijäsennys ja palveluporrastuksen/valikon luonti ja yhteensovittaminen si-so-te yhteistyönä (1) 	<p>Perhekeskuspalvelut</p> <p>Yhteistyötaho: kunta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 5 psykkaria vakinaistettiin vuonna 2023. Koko aluetta pyritään palvelemaan yläkoulun ja toisen asteen osalta. Alakoulun psykkarit toimivat vain Kokkolassa. • Lasten ja nuorten psykososiaalisista menetelmistä ja niiden juurruttamisesta kehittämisspäivä koko Soiten alueen työntekijöille. Perheneuvolan, opiskeluhoollon ja koulu- ja opiskeluhoollon terveydenhuollossa osallistuttu menetelmä koulutuksiin (mm. IPC 2 menetelmäohjaaja 30 koulutettua, Cool Kids 3) • Psykososiaalisten ongelmien ensijäsennys ja hoidon palveluporras- laadittu ja käyty läpi yhteisessä kehittämisspäivässä 	Toteutunut/ käynnissä
Vanhemmuuden tuki ja apu sekä yhteistoiminnallisuus lisääntyy	<ul style="list-style-type: none"> • Menetelmien, kuten ohjattu omahoito, lapset puheeksi mallin ja systeemisen toimintamallin käytön laajentaminen ja tuntemuksen lisääminen (1) • Varhaisen tuen perheohjauksen vakiinnuttaminen. Vanhemmuuden tukemisen edistäminen. (1) • Kehitetään perhekeskustiimien toimintaa (2^b) • Kehitetään palveluita yhteistyössä sivistystoimen kanssa (2) 	<p>Perhekeskuspalvelut</p> <p>Yhteistyötaho: kunta, hyvinvointialueen toimialat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Systeemisen toimintamallin koulutuksia ei järjestetty vuonna 2023. Lasten ohjattu omahoito menetelmäohjaus ryhmä jatkanut (6kpl osallistujia). Lapset puheeksi keskustelua järjestetty mm. matalan kynnyksen perheohjauksessa, sivistystoimen puolella ja lapset puheeksi keskustelua pidetty ja neuvonpitoja pidetty. • Palveluohjaus , perheluuri ja apunappi sekä varhaisen tuen perheohjaus ja nepsyneuvonta tulee jatkumaan pysyvänä toimintana vuoden 2023 jälkeen. Perheluuriin ja apu-nappiin yhteydenotot lisääntyneet koko alueella. • Perhekeskusjohtoryhmään mahdollisuus tuoda asioita perhekeskustiimeistä koordinaattorin kautta. Perhekeskustiimit tavanneet säännöllisesti. • Yhteisövaikuttavuuden johtoryhmä kokoontunut säännöllisesti vuonna 2023. Sote -hankkeen työntekijät käyneet Soiten alueen eri kouluille ja 	Käynnissä

^a 1=Vahvat peruspalvelut ja päivystävä keskussairaala alueella: ennaltaehkäiseviä, jalkautuvia ja matalan kynnyksen palveluita on lisätty monitoimijayhteistyössä

^b 2=Yhteistyöllä hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta: Järjestöjen, kuntien, alueen yritysten ja kolmannen sektorin palveluita hyödynnetään laajemmin ja yhteistyö on monipuolista myös muiden hyvinvointialueiden kanssa

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

	<ul style="list-style-type: none">• Kehitetään opiskeluhollossa yhteistyötä Soiten muiden toimijoiden ja kuntien kanssa (2)		<ul style="list-style-type: none">• varhaiskasvatukselle pitämässä infoa lastensuojeluilmoituksiin liittyen sekä väkivaltapuheeksi -infoja ja osallistuttu opettajatyöpäiviin• Yhteisiä kehittämispäiviä järjestetty eri opiskeluhollossa ja muiden vastuualueiden kanssa vuonna 2023	
Erityislapsiin ja -nuoriin lisätään huomiota	<ul style="list-style-type: none">• Erytishuollon piirissä olevien lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan toteuttaminen kuntien kanssa (2)	Vammaispalvelut Yhteistyötaho: kunta	<ul style="list-style-type: none">• Toteutunut suunnitelman mukaisesti Kokkolassa, Kannuksella, Vetelissä, Kaustisella ja Toholammilla	Käynnissä
Alueellisen lasten ja nuorten hyvinvointityön koordinointi ja tietopohja toteutuu	<ul style="list-style-type: none">• Alueellisen lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tietopohjan luominen ja toimintamallit sen hyödyntämiseen. (2)	TKIO ja osallisuus, perheiden palvelut Yhteistyötaho: Kunnat, Itla	<ul style="list-style-type: none">• Koottu tiedolla johtamisen ohjaava rakenne lasten ja nuorten hyvinvointityössä (liitteenä).	Toteutunut

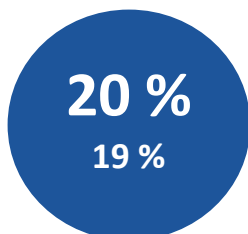
Painopiste 2. Mielen terveyden edistäminen ja riippuvuushaittojen ehkäisy

Mielen terveyden edistämässä hyvinvointialue voi esimerkiksi vahvistaa perustason mielen terveyspalveluita sekä kehittää mielen terveysosaamista. Kehittämällä palveluita tukemaan varhaisempaa tunnistamista sekä avun saamista oikealla ajankohdalla hyvinvointialue voi ehkäistä tilanteiden vaikeutumista ja vähentää kustannuksia. Mielen terveysosaamisen vahvistaminen on lähtökohta mielen terveyden edistämiseksi ja osaamistasojen kartoittaminen ja koulutukset ovat keinoja lisätä osaamista. ^{v vi}

Indikaattorinostoja

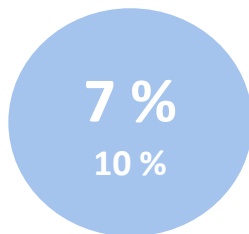
Kuvio 5. Psykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuus (pyöristetty %-osuus) 20 vuotta täyttäneistä Keski-Pohjanmaalla ja koko maassa vuonna 2022 sekä Keski-Pohjanmaalla vuosina 2017-2022 (Fin Sote 2017-2020 ja Terve Suomi 2022)

20-64-vuotiaat

Miehet 22 % naiset 19 %

65 +

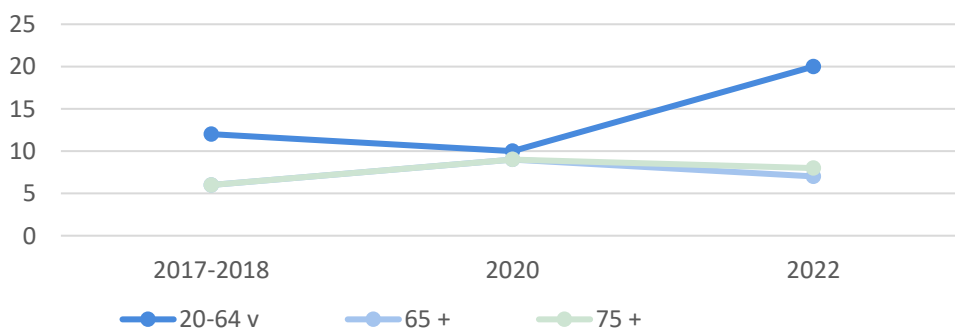

Miehet 5 % naiset 9 %

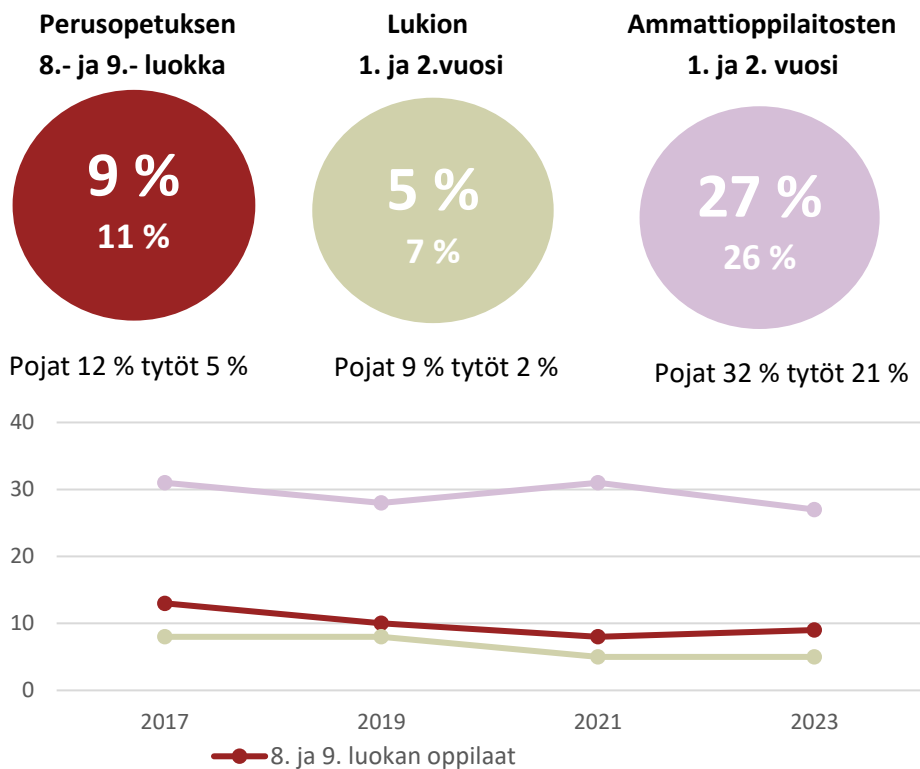
75 +

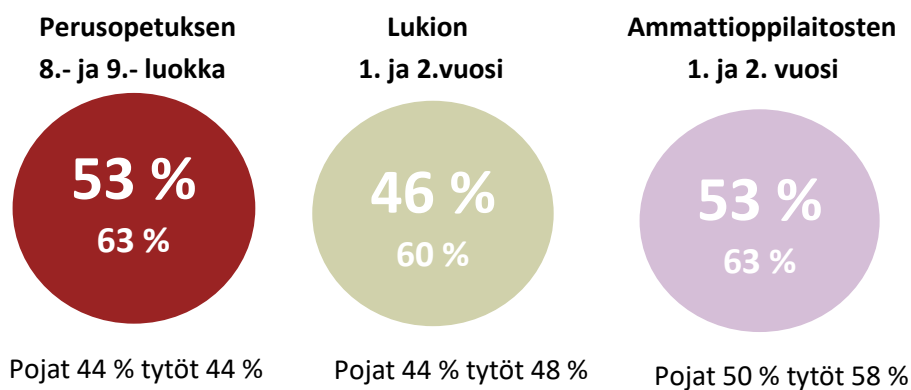
Miehet 3 % naiset 12 %

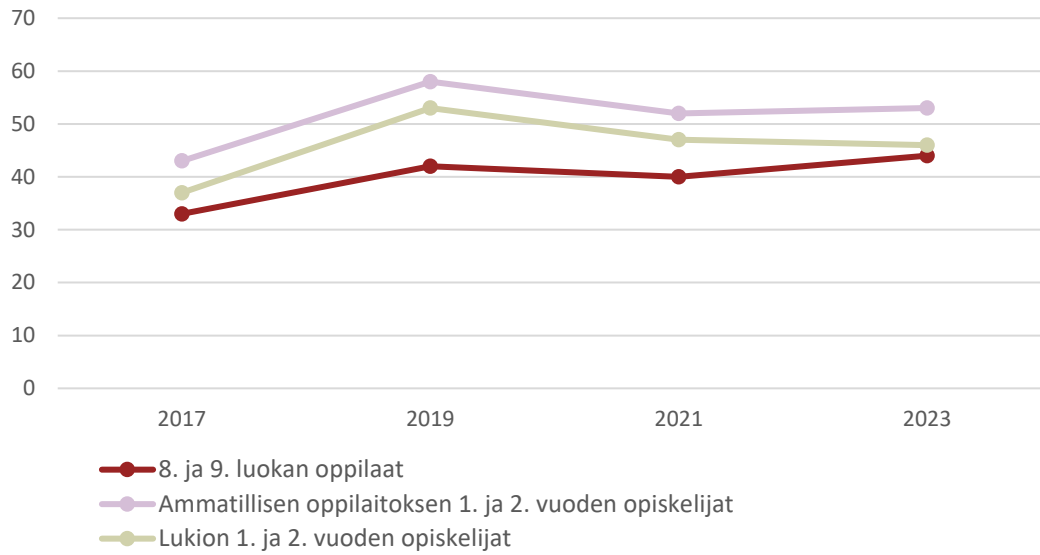

Kuvio 6. Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta Keski-Pohjanmaalla ja koko maassa vuonna 2023 sekä Keski-Pohjanmaalla vuosina 2017-2023

Kuvio 7. Arvioi että omalta paikkakunnalta on helppo hankkia huumeita Keski-Pohjanmaalla ja koko maassa (Kouluterveyskysely 2023) sekä Keski-Pohjanmaalla vuosina 2017- 2023

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

Toimenpiteiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen	Tilanne
Mielenterveyden edistäminen	<ul style="list-style-type: none">Kehitetään matalankynnyksen hoitoon pääsyä perusterveydenhuollon mielenterveyspalveluihin. (1)	Aikuispsykiatrien avohoito	<ul style="list-style-type: none">Aikuispsykiatrian avohoidossa hoitoon pääsyä kehitetty ottamalla käyttöön puhelimesta tehtävän hoidon tarpeen arvioinnin tueksi sähköinen asiointikanava Terapianavigaattori.Matalankynnyksen palveluita on kehitetty ottamalla käyttöön ohjattu omahoito.Vuonna 2023 aloitettu suunnittelemaan mielenterveys- ja päihdeasiakkaille chat-palvelua	Käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Kehitetään sosiaalisen kuntoutuksen kotiin vietäviä palveluita ja ryhmätoimintoja (1)	Mielenterveyskuntoutujien sosiaalipalvelut	<ul style="list-style-type: none">Nuorten sosiaalista kuntoutusta kehitetty syksyn aikana vertaisohjaajatoiminnalla. Kuusi nuorta vertaisohjaajaa perehdytetty tehtävään ja ensimmäiset vertaiset olleet marraskuussa vetämässä ryhmätoimintaaNuorten sosiaalisen kuntoutuksen määräaikainen dkt ryhmä on toiminut syyskauden ajan. Ryhmään osallistui 6 nuorta.	Käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Vahvistetaan mielenterveysosaamista kunnissa, sosiaali- ja terveydenhuollossa, järjestöissä ja seurakunnissa. (2)	TKIO ja osallisuus Yhteistyötaho: hva toimialat, kunnat, järjestöt ja seurakunnat	<ul style="list-style-type: none">Meidän mielessä -hanke 2020-2023: Koulutettu 196 MTEA1®, MTEA2®, NMEA® osaajaa ja 12 MTEA ohjaajaa. Laadittu koordinoitumalli mielenterveysosaamisen vahvistamiseen.KOTIIN-hanke 2022-2023: Koulutettu 58 MTEA1® osaajaa	Toteutunut
Riippuvuushaittojen ehkäiseminen	<ul style="list-style-type: none">Kehitetään matalankynnyksen hoitoon pääsyä päihde- ja riippuvuusongelmista kärsiville. (1)	Päihde- ja riippuvuuspalvelut	<ul style="list-style-type: none">Aloitettu mielenterveys- ja päihdepalveluiden ahdistus- ja masennus eli AHMA-ryhmä (Yli 18-vuotiaille tarkoitettu suljettu yhteisöllinen ryhmä, jossa opetellaan ahdistuksen- ja masennuksen hallintakeinoja psykiatrisen sairaanhoitajan ja päihdeohjaajan vetämänä) Mukana ryhmässä myös kokemusasiiantuntijoita.Vuonna 2023 aloitettiin suunnittelemaan mielenterveys- ja päihdeasiakkaille chat-palvelu	Käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Kehitetään riippuvuushaittojen ehkäisyä PAKKA -toimintamallin toimenpiteillä (2)	TKIO ja osallisuus Yhteistyötaho: kunnat, järjestöt	<ul style="list-style-type: none">PAKKA työryhmä kokoontunut säännöllisesti.EPT-viikon viestintä, aloitettu EPT vuosikello ja vanhempien käsikirja päihteiden puheeksi ottoon, Puheeksi oton korttipakka (päihdeet) ammattilaisille, Ota puheeksi kortit Keski-Pohjanmaa kunnille ja järjestöille. PAKKA-koulutus alkoholielinkeinolle suunniteltu.	Käynnissä

Painopiste 3. Terveellisten elintapojen edistäminen

Terveellisten elintapojen edistämiseksi alueelliseen suunnitelmaan nostetut tavoitteet ovat:

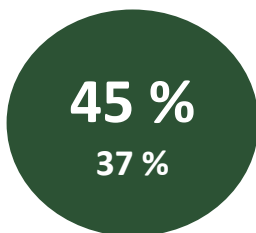
- Terveysliikunnan edistäminen
- Ravitsemusterveyden edistäminen
- Unen ja mielen hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvointialueilla elintapaohjauksen palveluiden ja palveluketjujen kehittäminen sekä elintapaohjauksen osaamisen lisääminen ovat keskeisessä osassa hyvinvointialueen terveellisten elintapojen edistämiseksi. Hyvinvointialueen asiakkaille tulee tarjota vaikuttavia elintapaohjauksen ja omahoidon tuen menetelmiä, joilla pyritään estämään elintavoista johtuva sairastuminen tilanteessa, jossa henkilön riski sairastua on jo merkittävästi kohonnut. ^{vi vii}

Indikaattorinostot

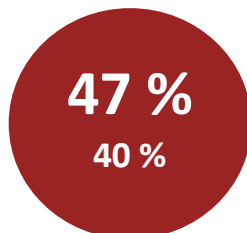
Kuvio 8. Lasten ja nuorten, joiden fyysinen toimintakyky on terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tasolla, osuus Keski-Pohjanmaalla ja koko maassa vuonna 2023 sekä Keski-Pohjanmaalla vuosina 2021-2023

Perusopetuksen
5.-luokka

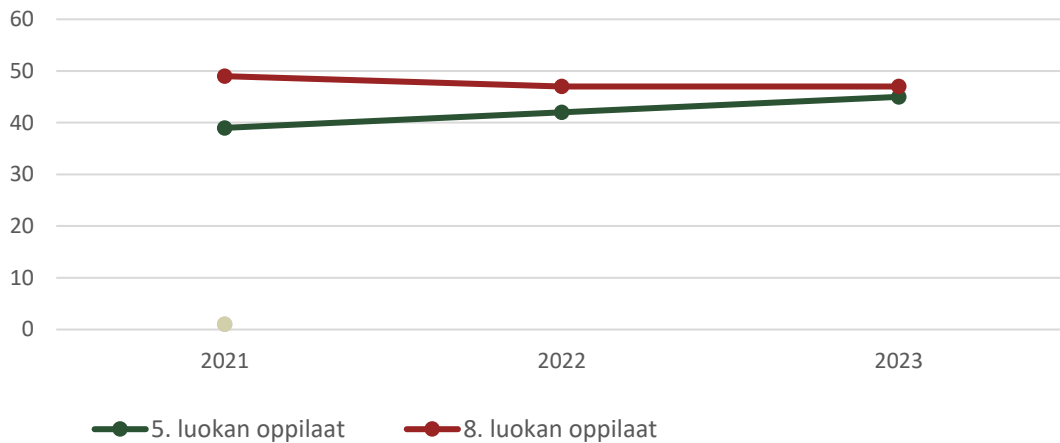

Pojat 46 % tytöt 43 %

Perusopetuksen
8.- luokka

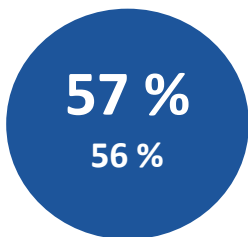

Pojat 46 % tytöt 47 %

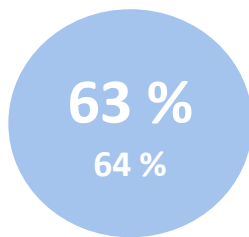
Kuvio 9. Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus (%) Keski-Pohjanmaalla ja koko maassa (Terve Suomi 2022)

20-64-vuotiaat

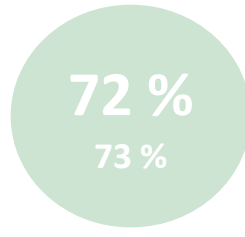
Miehet 50 % naiset 66 %

65 +

Miehet 62 % naiset 65 %

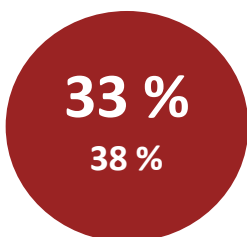
75 +

Miehet 62 % naiset 82 %

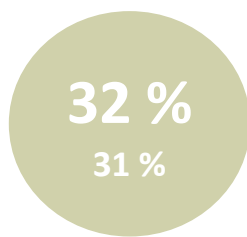
Kuvio 10. Ei syö koululounasta päivittäin Keski-Pohjanmaalla ja koko maassa (Kouluterveyskysely 2023) sekä Keski-Pohjanmaalla vuosina 2017-2023

Perusopetuksen 8.- ja 9.- luokka

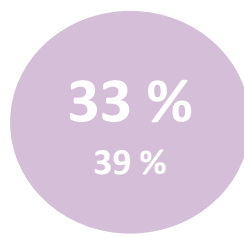
Pojat 27 % tytöt 38 %

Lukion 1. ja 2.vuosi

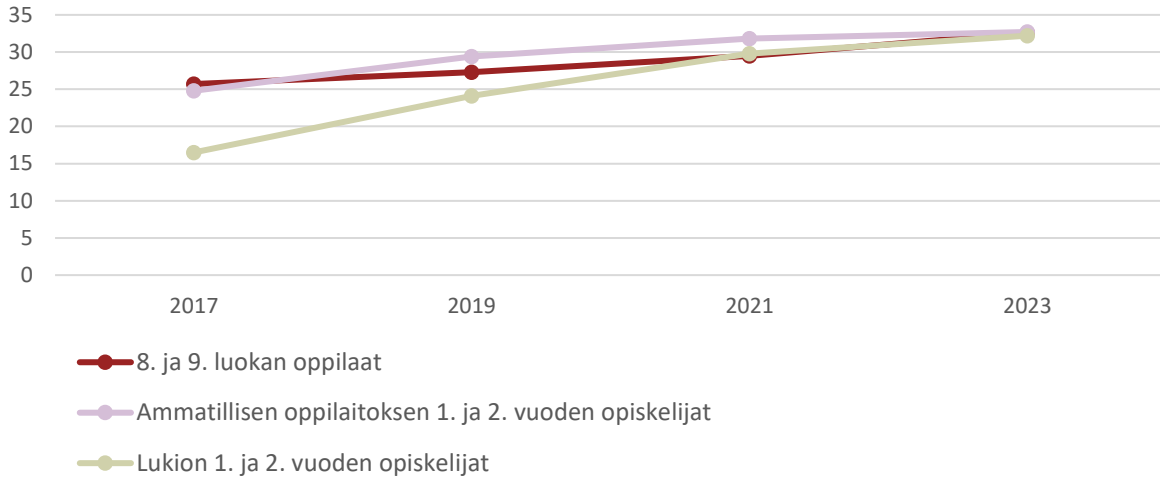

Pojat 26 % tytöt 36 %

Ammattioppilaitosten 1. ja 2. vuosi

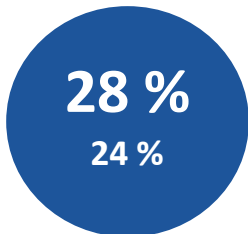

Pojat 23 % tytöt 47 %

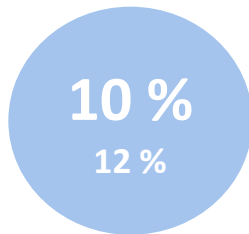
Kuvio 11. Kokee nukkuvansa riittämättömästi (%) Keski-Pohjanmaalla ja koko maassa (Terve Suomi 2022) ja Keski-Pohjanmaalla vuosina 2020 ja 2022 (FinSote 2020 ja Terve Suomi 2022)

20-64-vuotiaat

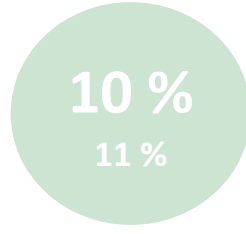
Miehet 25 % naiset 32 %

65 +

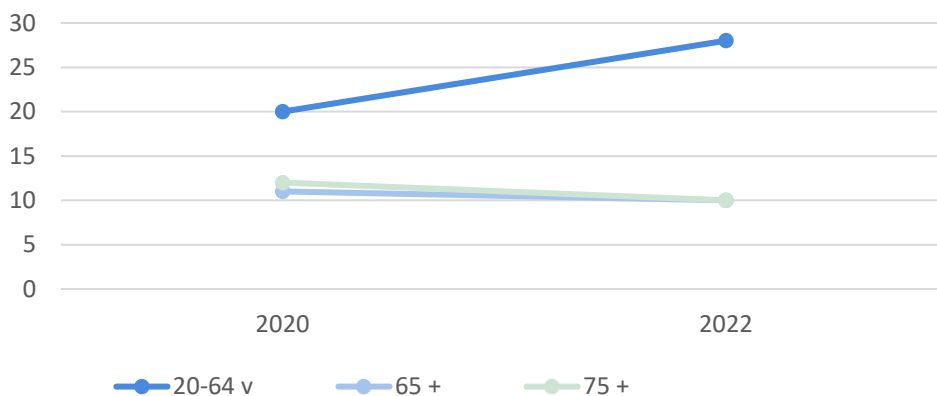

Miehet 10 % naiset 10 %

75 +

Miehet 7 % naiset 13 %

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

Toimenpiteiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen	Tilanne
Terveellisten elintapojen edistäminen	<ul style="list-style-type: none">Kehitetään elintapavalmennuksen osaamista, ryhmämuotoista elintapavalmennusta ja elintapavalmennuksen sekä liikuntaneuvonnan prosessia (2)	TKIO ja osallisuus Yhteistyötaho: hva toimialat, kunnat, järjestöt	<ul style="list-style-type: none">Koottu elintapavalmennuksen osaajaksi verkkokurssi ja koulutettu vuoden 2023 aikana 11 Soiten henkilöstöstä.Koottu ja aloitettu jalkauttaminen seuraaville toimintamalleille:<ul style="list-style-type: none">Liikuntaneuvonnan palveluketju Keski-PohjanmaallaLiikuntaneuvonta osana sepelvaltimotautipotilaan liikunnallista kuntoutustaPainonhallintaryhmäHyvinvointia lapsiperheen arkeen elintaparyhmätoiminta	Käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Elintapavalmennuksen kehittäminen vastaanottopalveluissa (2)	Vastaanottopalvelut Yhteistyötaho: TKIO ja osallisuus, kunnat, järjestöt	<ul style="list-style-type: none">Elintapavalmennuksen toteutus ja kehittäminen suunniteltu ja käynnistynyt	Käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Liikuntaneuvontaprosessin kehittäminen ja toiminnan jalkauttaminen (2)	Kuntoutus Yhteistyötaho: kunnat, järjestöt, TKIO ja osallisuus	<ul style="list-style-type: none">Palveluketju luotu ja jalkauttaminen aloitettu. Asiakkaita sekä Kokkolassa että maakunnassa.	Käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Järjestetään etäkuntoutuksena sosiaalisen kuntoutuksen ryhmätoimintaa hyödyntäen elintapavalmennuksen teemoja. (4)	Aikuissosiaalityö Yhteistyötaho: työvoimatoimisto, hva toimialat	<ul style="list-style-type: none">Toteutettu etämahdollisuudella 8 tapaamista, osallistujia etänä ka 23,3/kerta ja paikalla 6,7/kerta.	Käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Kehitetään aivoterveysten edistämistä. Hyödynnetään esimerkiksi terveystyöskälää, aivotaloa sekä aivoliittoa ja muistiliittoa (1)	Neurologia	<ul style="list-style-type: none">Hoitotyössä käytössä lisääntyvästi terveys- ja aivotalon materiaalit, lisäksi aivoliiton kanssa jatkettu yhteistyötä	Käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Matalan kynnyksen hoitoon pääsyn kehittäminen kuntoutuksen palveluissa (1)	Kuntoutus Yhteistyö: hva toimialat	<ul style="list-style-type: none">Selvitystyötä tehty toimiva kuntoutus sote- keskus – hankkeessa. Sähköinen ajanvaraus fysioterapeutille mahdollista Kokkolassa ja laajennettu maakuntaan.	Käynnissä

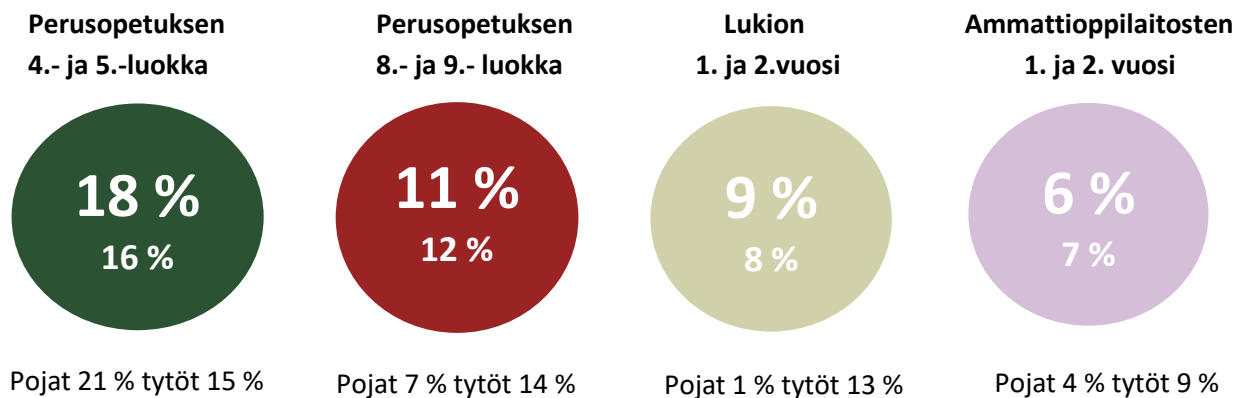
Painopiste 4. Arjen turvallisuuden edistäminen

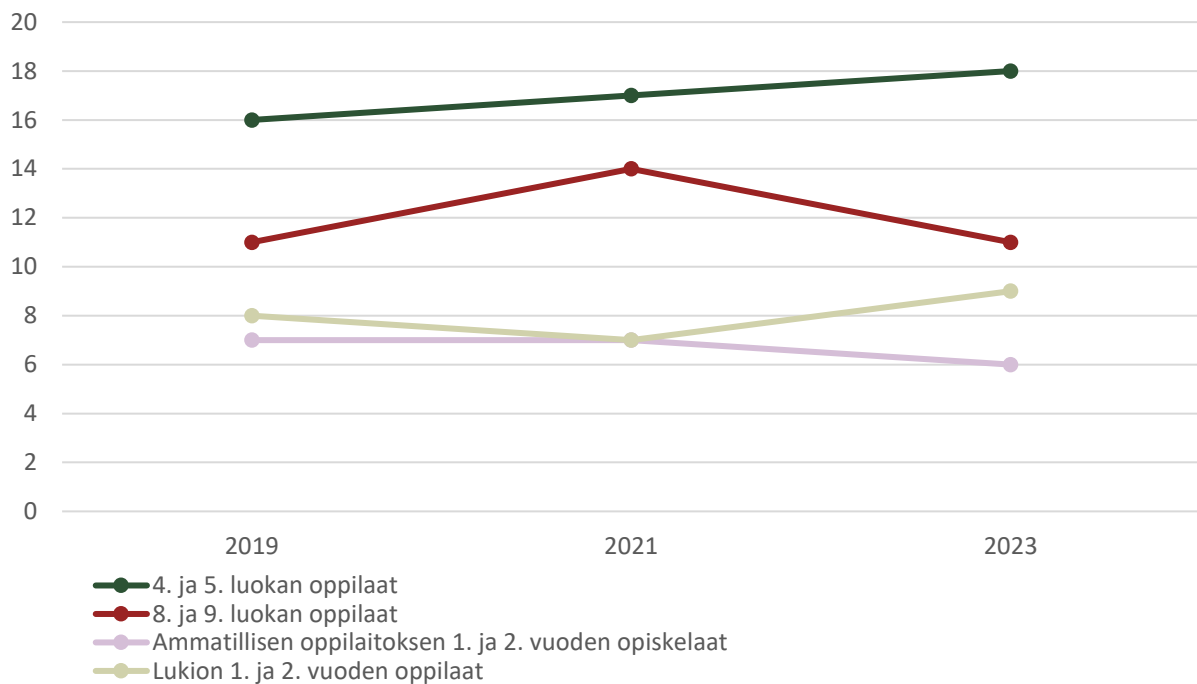
Arjen turvallisuuden edistämiseksi tavoitteet ovat lähisuhteiden väkivallan ehkäisy, kaatumisten ehkäisy ja ennakoituihin painottuva arjen turvallisuuden edistäminen esimerkiksi pelastuspalveluissa.

Hyvinvointialueilla voidaan esimerkiksi kehittää ja jalkauttaa toimintamalleja lähisuhteiden väkivallan ehkäisemiseksi sekä kaatumisen ehkäisemiseksi. ^{vi viii}

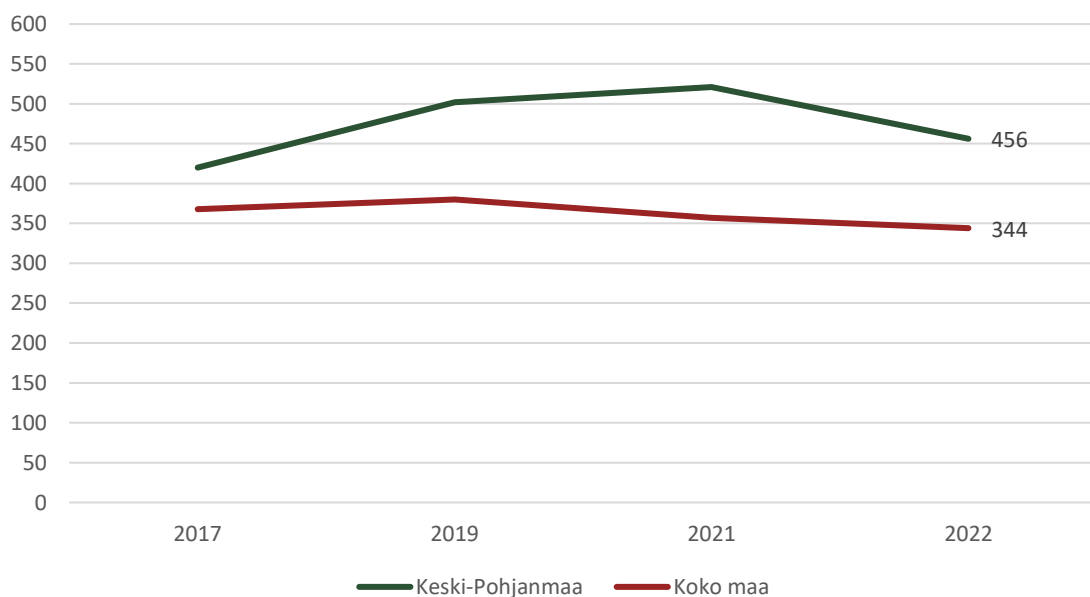
Indikaattorinostot

Kuvio 12. Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana Keski-Pohjanmaalla ja koko maassa (Kouluterveyskysely 2023) ja Keski-Pohjanmaalla vuosina 2019-2023

Kuvio 13. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyviä hoitojaksoja yli 65- vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä Keski-Pohjanmaalla ja koko maassa

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Toimenpiteiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen	Tilanne
Arjen turvallisuuden edistäminen – lähisuhdeväkivallan ehkäisy	<ul style="list-style-type: none">Kehitetään lähisuhde- ja perheväkivallan tunnistamista ja hoitoon sekä avun saantiin ohjausta. Mallinnetaan palvelupolku väkivalta – ja eroasiakkaille.(1)	TKIO ja osallisuus Yhteistyötaho: kunnat, järjestöt	<ul style="list-style-type: none">Eropalvelupolku ja alle 18-vuotiaan väkivaltaa kokeneen palvelupolkuVäkivallan puheeksi otto koulutuksia järjestetty koko hyvinvointialueen henkilöstölleVäkivalta perheessä koulutus koko Soiten henkilöstöllePuheeksi oton korttipakka, josta löytyy väkivalta korttiLähisuhdeväkivallan ehkäisytyön kartoitus alueella	Toteutunut
Arjen turvallisuus – kaatumisten ehkäisy	<ul style="list-style-type: none">Panostetaan kaatumisten ehkäisyyn. (2)	Asiakasohjaus ja avopalvelut Yhteistyötaho: kuntoutus, järjestöt	<ul style="list-style-type: none">Kotihoidon henkilöstö saanut koulutusta arkikuntoutumisesta ja asiakkaille arkikuntoutuksen lisäksi tavoitteellisia kuntoutumisjaksoja sekä hankittu lihaskuntovälineitä.Kuntouttavassa jaksohoidossa henkilöstö saanut ohjausta ja koulutusta kaatumisten ehkäisyyn ja hyödynnetty kinestiikkatsemppari- toimintamallia.Omaishoitajille ja perhehoitajille lisätty kinestiikka osaamista, lonkkamurtumaprosessin päivittämistä ja kaatumisen ehkäisyn mallin jalkauttaminen.Ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa lisätty kinestiikka osaamista, tarkista koti turvalliseksi käytössä ja lääkityksen huomioiminen kaatumistapaturmien ennakoinnissa sekä apuvälineiden hankinnan ja käytön oikea- aikaisuuden edistäminen.	Toteutunut
Arjen turvallisuus	<ul style="list-style-type: none">Ikääntyneiden lääkityksen arvioinnin kehittäminen ja monilääkityksen välttäminen (1)	Hoito ja hoiva Yhteistyötaho: lääkäripalvelut, sairaalafarmasia, avoapteekit	<ul style="list-style-type: none">Kotihoidon lääkäri tarkistaa vuosittain ja ympärivuorokautisen lääkäri puolivuositain kokonaislääkityksen ja hoitajan pyynnöstä, mikäli muutosta, kuten huomaus tai kaatumisten lisääntyminen	Toteutunut/ käynnissä

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

<ul style="list-style-type: none">• Pelastustoimen palvelutarpeen tunnistaminen ja sen kysynnän/vaikuttavuuden vähentyminen (1)	Pelastustoimi Yhteistyötaho: hva toimialat	<ul style="list-style-type: none">• Palvelutarve on tunnistettu tietojohtamisen, hiljaisen tiedon sekä osallisuuden avulla palvelutasopäätöksessä. Palveluiden kysyntää seurataan säännöllisesti osana omavalvontaa ja sisäistä riskienhallintaa.	Toteutunut/ käynnissä
<ul style="list-style-type: none">• Hyvinvointialueen toimialuerajat ylittävä yhteistyö asumisen (palo)turvallisuuden parantamisessa.(2)	Pelastustoimi Yhteistyötahot: hva toimialat	<ul style="list-style-type: none">• Mukana kansallisessa työryhmässä ja turvallisuuspalveluiden verkostoissa	Käynnissä
<ul style="list-style-type: none">• Sopimuspalokuntien toimintojen elinvoimaisuuden ja niiden resurssien hyödyntämisen kehittäminen (2)	Pelastustoimi Yhteistyötaho: Sopimuspalokunnat	<ul style="list-style-type: none">• Valmisteltu vuoden 2024 alussa alkavaa elinvoima hanketta vuosille 2024 -2025. Elinvoimahankkeen osalta tunnistetaan ja luodaan ne kriittiset menestystekijät, millä toiminta jatkuu vielä vuoteen 2030.	Käynnissä
<ul style="list-style-type: none">• Digitaalisten palveluiden mahdollistaman asiakasosallistamisen hyödyntäminen pelastustoimen palveluiden asiakastytyväisyyden mittaamisessa ja palveluiden mitoittamisessa (4³)	Pelastustoimi	<ul style="list-style-type: none">• Kansallisesti on pelastustoimen TKIO asiantuntijaverkostoissa esim. mps menossa – ja laadittu perustoimintamalli	Käynnissä

³ Ennakoivat, yhdenvertaiset ja sujuvat palveluketjut ihmisen tukena arjessa: Ennakoivia, kevyitä ja digitaalisia palveluita on lisätty ja laajasti käytössä

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen

Toimenpiteiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen	Tilanne
Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen	<ul style="list-style-type: none">Kehitetään hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseen kohdistuvia toimenpiteitä (1)	TKIO ja osallisuus koordinoi, hva toimialat Yhteistyötaho: kunnat, järjestöt	Edetty suunnitelman mukaisesti, panostettu etenkin mielenterveys – ja päihdepalvelujen, perhekeskusten haavoittuviin asiakkaisiin sekä monipalveluasiakkaisiin ja ikääntyneisiin. Toimenpiteinä esim. seuraavat: <ul style="list-style-type: none">Lisätty matalan kynnyksen ajanvarauksetonta toimintaa ja etsivää ja jalkautuvaa työtä (mm. matalan kynnyksen ryhmät, suun terveydenhuollon koulukäynnit 3. luokkalaisille)TK-vastaanotoilla otettu käyttöön vastuutyöntekijämalli monialaista tukea tarvitsevilleHaavoittuvien asiakasryhmien kanssa työskenteleville järjestetty asiakas- ja palvelui ta koulutusOhjattu monialaista tukea tarvitsevat asiakkaat monipalveluprosessiinVarmistettu heikot digitaidot omaaville yhdenvertaiset palvelut	Toteutunut/ käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Kehitetään matalan kynnyksen ryhmätoiminnan mallia (1)	Aikuissosiaalityö ja TKIO ja osallisuus Yhteistyö: järjestöt, seurakunnat, hva toimialat	<ul style="list-style-type: none">Ryhmiä käynnistetty eri toimijoiden kanssa ja suunniteltu uusia ryhmiä. Osa ryhmistä vakiinnuttanut toimintansa, päätetty ne, jotka eivät ole saaneet osallistujia.	Toteutunut/ käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Kehitetään talousneuvontaa ja ohjausta (1)	Aikuissosiaalityö ja TKIO ja osallisuus Yhteistyö: Kela, ulosottovirasto, talous- ja velkaneuvonta	<ul style="list-style-type: none">Talousneuvonnan ja ohjauksen toimintamalli työstetty ja mallin pilotointia tehty yksilöasiakkaiden kanssa sekä suunniteltu mallin pilotointia ryhmien kanssa	Toteutunut/ käynnissä

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

<ul style="list-style-type: none">Työttömien työ- ja toimintakyvyn tuen kehittäminen (1)	Aikuissosiaalityö ja TKIO ja osallisuus Yhteistyö: Kela, työvoimahallinto, hva toimialat	<ul style="list-style-type: none">Työkykyverkosto on kokoontunut kaikkiaan 32 kertaa, verkostossa käsitelty 61 asiakkaan asiaaKehitetty ja otettu käyttöön työkykyverkoston palvelukäsikirja, Y100-lomake ja kartoituslomakeTyöttömien työ- ja toimintakyvyn toimintamallin kehittäminen kehittämisvaiheessa	Käynnissä
<ul style="list-style-type: none">Digituen kehittäminen huomioiden etenkin heikossa ja haavoittuvassa asemassa olevat (1)	TKIO ja osallisuus Yhteistyö: järjestöt, kunnat, THL, STM, DVV, seurakunnat, SPR	<ul style="list-style-type: none">Tartu Digiin – tapahtumia 12kpl kunnissa ja yksittäisiä tilaisuuksia esim. omaishoitajille ja päihdekuntoutujille. Lisäksi toteutettiin Tartu Digiin!-pop up tapahtuma.eSenioreiden toiminnan tukemistaDigisoite.fi- sivuston kehittämistäDigipalvelupistetoiminnan käynnistäminen Halsualla ja Kokkolassa	Käynnissä
<ul style="list-style-type: none">HYTE-palvelukonseptin asiakas- ja palveluohjauksen toimintamallin ja HYTE – palvelutarjottimen kehittäminen (2)	TKIO ja osallisuus Yhteistyötaho: hva toimialat, kunnat, järjestöt, seurakunta, THL, DVV, hyvinvointialueet	<ul style="list-style-type: none">Tuettiin kuntien ja järjestöjä PTV ja lähellä.fi kirjaamisia, jotta palvelut nousisivat Tarmoa HYTE-palvelutarjottimelleLuotiin hyvinvointilähete- toimintamalli ja valittiin linkkihenkilökoulutuksen toteuttaja	Käynnissä
<ul style="list-style-type: none">Tuetaan taloudellisesti tiukassa tilanteessa olevien hyvinvointia toteuttamalla Kaikukortti- toimintaa yhteistyössä kuntien ja kulttuuritoimijoiden kanssa (2)	TKIO ja osallisuus, hva toimialat Yhteistyötahot: kunnat, kulttuuritoimijat	<ul style="list-style-type: none">Vuonna 2023 jaettu 221 Kaikukortti, joista vuonna 2023 käytetty 41 korttia	Käynnissä

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Osallisuuden edistäminen

Toimenpiteiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen	Tilanne
Osallisuuden edistäminen	<ul style="list-style-type: none">Osallisuusohjelma ja -suunnitelma toteutuu hyvinvointialueella. Vaikuttamistoimielimet toimivat säännöllisesti. (3^d)	TKIO ja osallisuus	<ul style="list-style-type: none">Osallisuusohjelma- ja suunnitelma hyväksytty valtuustossaVaikuttamistoimielimet kokoontuneet säännöllisesti (4-5 kokousta) ja pitäneet 3 iltakoulua	Käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Kokemusosaajia hyödynnetään palveluiden kehittämisessä (3)	TKIO ja osallisuus	Toimeksiantoja 117, toiminta vakiintunut	Käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Asiakasraati tuo kokonaisnäkemystä palveluista ja palveluprosesseista (3)	TKIO ja osallisuus	Käynnistynyt, 4 kokousta + iltakoulu	Käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Palautteiden hyödyntäminen ja kyselyt asiakkaille palveluiden kehittämisessä (3)	TKIO ja osallisuus	<ul style="list-style-type: none">Asiakaslähtöisten palveluiden osavuosiraportti 1-9/2023 käsitelty aluehallituksessa, NPS luku vuonna 2023 oli 67 (tavoite yli 50), QPro 3,9 (tavoite 4,0)Toteutettu 3 Polis kyselyä	Käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Kehitetään yhteisöllisen asumisen sisältöä (2)	TKIO ja osallisuus, Hoito ja hoiva	<ul style="list-style-type: none">Asiakkaita osallistavaa ja sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa lisättyä sekä monipuolistettua muun muassa osallistavan toiminnan työryhmien, henkilöstön työpajatoiminnan sekä kehittämistyöryhmän kauttaKehitetty laajassa yhteistyössä asiakkaiden, Soiten ammattihenkilöiden sekä vapaaehtois-, yhdistys- ja järjestötoimijoiden kanssa.	Toteutunut/ käynnissä

^d 3= Yhteistyöllä hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta: Toiminnan kehittämisessä hyödynnetään laajasti asiakasosallisuutta

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

<ul style="list-style-type: none">eSenioritoimintaa ylläpidetään ja vahvistetaan (1)	Asiakasohjaus ja avopalvelut Yhteistyö: järjestöt, TKIO ja osallisuus	<ul style="list-style-type: none">Alueella 42 eSenioria, joilla säännölliset tapaamiset ja koulutukset. Tiivis kunta- ja hankeyhteistyö.	Toteutunut/ käynnissä
<ul style="list-style-type: none">Kehitetään matalan kynnyksen palvelua työttömille (1)	Aikuissosiaalityö Yhteistyötaho: THL	<ul style="list-style-type: none">Toimintamalli kehitetty, pilotoitu ja kuvattu	Toteutunut/ Käynnissä
<ul style="list-style-type: none">Palvelutasopäätöksen valmisteluvaiheessa kerätään tietoa palveluiden käyttäjiltä sekä alueneuvottelukunnalta (3)	Pelastustoimi Yhteistyötaho: TKIO ja osallisuus	<ul style="list-style-type: none">Keski-Pohjanmaan järjesti kesäkuussa 2023 Polish kysely alustan avulla kyselyn minkälaisia palveluita tarvitaan tai koetaan tarvitsevan. Vastauksia saatiin n. 180 kpl. Tuloksia hyödynnettiin palvelutasopäätöksen valmistelussa.	Toteutunut

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Arjen tuki ja apu sekä järjestöyhteistyön kehittäminen

Toimenpiteiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Toteutuminen	Tilanne
Arjen tuen ja avun edistäminen	<ul style="list-style-type: none">Sähköisen perhekeskuksen kehittäminen (4)	TKIO ja osallisuus, perhekeskuspalvelut Yhteistyötaho: Järjestöt, kunnat, seurakunta, THL, DVV, hyvinvointialueet	<ul style="list-style-type: none">Omaperhe otettiin tuotantokäyttöönOsallistuttiin Omahelpperin pilotointiinEdistettiin kuntien, järjestöjen ja seurakuntien PTV palveluiden kuvauksia	Toteutunut/ käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Digitaalisten palveluiden hyödyntäminen esim. tehostetussa perhetyössä (4)	Perhekeskuspalvelut	<ul style="list-style-type: none">Työ aloitettu viime vuonna lokakuussa kaksi työntekijää, kolmas työntekijä marraskuussa ja neljäs työntekijä 2024 vielä ei digitaalista palvelua hyödynnetty ,mutta tavoite päästä hyödyntämään, muuten perhekeskuspalveluissa hyödynnetään digitaalisia palveluita neuvotteluissa , ajanvarauksessa, perheoikeudellisissa valmistellaan digipolkua.	Käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Kehitetään terveyssoiaalityötä vastaanotoilla. Tehdään näkyväksi soiaalityö vastaanotoilla, kehitetään palveluohjauksellista toimintatapaa. (1)	Terveyssoiaalityö Yhteistyötahot: Kela, hva toimialat	<ul style="list-style-type: none">Avattu uusi konsultaatiokirja terveyssoiaalityölle terveydenhuollon LiceCaren ja se käytössä koko Soiten alueella.Palveluohjauksellista toimintatapaa kehitetty yhteistyössä Sosiaali- ja terveyspalveluneuvonnan kanssa.Terveyssoiaalityön kehittäjä ollut mukana työkykyverkoston käynnistämässä ja kehittämisessä.Kehittäjäsoiaali-ohjaajat olleet monipalveluprosessin koordinaattoreina.	Käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Raskaampien palveluiden välttäminen kehittämällä vastuulääkäri ja vastuuhoitaja toimintaa (1)	Vastaanottopalvelut	<ul style="list-style-type: none">Toteutus ja juurruttaminen alkanut.	Käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Kotiin vietävissä palveluissa etäpalvelut (videopuhelu, lääkerobotti) on ensisijaisia palveluja (4)	Kotihoito	<ul style="list-style-type: none">n. 10 % kotihoidon käynneistä toteutui etänä.	Käynnissä

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

	<ul style="list-style-type: none">Etäkuntoutuksen kehittäminen ja hyödyntäminen (4)	Kuntoutus	<ul style="list-style-type: none">Etäkuntoutusta pilotoitu kotiin -hankkeessa kotihoidon asiakkaila (Suvanto care). LifeCare video koulutus terapeuhenkilöstölle pidetty ja suunniteltu keväälle 2024 kertauskoulutus.	Käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Omahoitopalvelu on ensisijainen yhteydenottokanava ei kiireellisissä asioissa (4)	Asiakasohjaus ja avopalvelut	<ul style="list-style-type: none">Hakemuksia niukasti omaishoitoon, kaksisuuntainen viestintä senioreiden terveyspisteissä, sähköisiä esitietolomakkeita käytössä ikääntyneiden sekä omais- ja perhehoitajilla, vastaanottopalveluissa ikääntyneiden asiakkaiden määrä lisääntynyt sähköisissä yhteydenotoissa. Viestitty eri tapahtumissa.	Käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Omaolon käytön laajentaminen (4)	Vastaanottopalvelut	<ul style="list-style-type: none">Käyttö laajentunut ja on hyvin käytössä Kokkolan vastaanottopalveluissa.	Käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Terveyskylän palvelupolkujen perustaminen (4)	Asiakasohjaus ja avopalvelut	<ul style="list-style-type: none">Tehostetun kotikuntoutumisen digihoitopolku on tekeillä.Perhehoitajan ja Soitelaisen seniorin digihoitopolku tekeillä	Toteutunut/ käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Kehitetään omaishoitajien etävalmennuksia (4)	Asiakasohjaus ja avopalvelut	<ul style="list-style-type: none">Suunniteltu ja toteutettu yhteistyössä vammaispalveluiden ja mielenterveyskuntoutujien sosiaalipalveluiden kanssa. Terveystenhoitajat ja paikalliset järjestöt mukana.	Toteutunut/ käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Kehitetään digimateriaalien hyödyntämistä (4)	Kuntoutus	<ul style="list-style-type: none">Tehty potilasohjauksessa hyödynnettäviä videoita Kotiin hankkeessa. TEP –potilaan ohjausvideo päivitetty ja otettu käyttöön (Os. 7). Toimiva kuntoutus sote –keskus – hankkeessa koottu kuntoutuksessa hyödynnettävää digimateriaalia. Neurolla pilotoitu PulseOn (rytminseuranta kotikäyttöön) mittaria, mikä todettu hyväksi ja vakiinnutetaan käyttöön.	Käynnissä
Järjestöyhteistyön kehittäminen	<ul style="list-style-type: none">Yhteistyön kehittäminen kolmannen sektorin toimijoiden ja vammaispalveluiden kanssa (2)	Vammaispalvelut Yhteistyötaho: järjestöt	<ul style="list-style-type: none">Säännölliset palaverit kehitysvammaisten yhdistyksen kanssa, nimellä työrukkanen.Omaishoidon ja perhehoidon osalta kolmas sektori mukana kehittämässä toimintaa.Päiväaikaisten toiminnan osalta Green care toiminta käynnissä ja kulttuuripalvelua tarjolla palvelusetelin kautta asiakkaalle	Käynnissä
	<ul style="list-style-type: none">Neurologian ja kuntoutuksen ja alueen järjestöjen ja 3. sektorin toimijoiden sekä muiden hyvinvointialueiden yhteistyön kehittäminen (ensitietopäivät, vertaistuki) (2)	Neurologia ja kuntoutus Yhteistyötaho: järjestöt	<ul style="list-style-type: none">Tiivistetty yhteistyötä mm. aivoliiton, Parkinson yhdistyksen, Epilepsia yhdistyksen ja Muistiluotsin kanssa. Esimerkiksi vertaistukihenkilö käynyt kerran kuussa tapaamassa potilaita ja pidetty yhteistyöpalavereita.	Käynnissä

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Järjestötoiminnan tukeminen	<ul style="list-style-type: none">Tuetaan alueen järjestöjen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Jaetaan vuosittain hyvinvointialueen järjestöavustukset. (2)	Hyvinvointi- ja tulevaisuuslautakunta, TKIO ja osallisuus	Järjestöavustuksia jaettu 100.000 euroa, toiminta-avustuksia 21:lle ja kerta-avustuksia 7:lle järjestölle	Toteutunut
------------------------------------	---	---	---	------------

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Hyvinvointisuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat

AIKAA LAPSELLE- Keski-Pohjanmaan kuntien ja Kruunupyyn kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2020-2024.

Keski-Pohjanmaan alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma

Keski-Pohjanmaan ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma

Keski-Pohjanmaan kulttuurihyvinvointisuunnitelma

Liitteet

Alueellisen laajan hyvinvointikertomuksen indikaattorit vuonna 2023

Keski-Pohjanmaan ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma

Keski-Pohjanmaan alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma

Tiedolla johtamisen ohjaava rakenne lasten ja nuorten hyvinvointityössä - LAPE- yhteistyöryhmä 2023.

Keski-Pohjanmaan kulttuurihyvinvointisuunnitelma

Lähteet

ⁱ Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta 617/2021

ⁱⁱ Hyvinvointialueiden HYTE-kerroin. Sotkanet.

ⁱⁱⁱ Kansallinen terveysindeksi 2019-2021, ikävakioitu. THL 2023.

^{iv} Tiedolla johtamisen ohjaava rakenne lasten ja nuorten hyvinvointityössä - LAPE- yhteistyöryhmä 2023.

^v Mielenterveysstrategia 2020-2030

^{vi} Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 - toimeenpanosuunnitelma

^{vii} Elintapamuutosta tukevat tekijät elintapaohjauksen ja omahoidon tuen menetelmissä epäterveellisen ravitsemuksen ja vähäisen liikkumisen aiheuttaman sairastumisriskin pienentämiseksi. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen palveluvalikoimaneuvoston suositus.

^{viii} Turvallisesti kaiken ikää- ohjelman toimeenpanosuunnitelma vuosille 2021-2025. STM.